

СПОРАЗУМ

између

СРБИЈЕ И ЦРНЕ ГОРЕ

и

ШВАЈЦАРСКЕ КОНФЕДЕРАЦИЈЕ

О ПОДСТИЦАЊУ И УЗАЈАМНОЈ ЗАШТИТИ УЛАГАЊА

ПРЕАМБУЛА

Србија и Црна Гора са једне стране, и Швајцарска Конфедерација са друге стране, (у даљем тексту: "Стране Уговорнице"),

У жељи да интензивирају економску сарадњу на обострану корист Страна Уговорница,

У намери да створе и одржавају повољне услове за улагања улагача једне Стране Уговорнице на територији друге Стране Уговорнице,

Препознајући потребу за подстицање и заштиту страних улагања у циљу подстицања протока капитала и технологије и доприноса економском просперитету обе Стране Уговорнице,

Уверене да ови циљеви могу бити достигнути без нарушавања општих здравствених, безбедносних и стандарда заштите човекове околине,

Споразумеле су се о следећем:

Члан 1. Дефиниције

У смислу овог Споразума:

1. Израз "улагања" означава сваку врсту средстава која су уложена на територији једне од Страна Уговорница од стране улагача из друге Стране Уговорнице у складу са законима и прописима друге Стране Уговорнице и обухвата посебно, мада не и искључиво:

(а) - покретну и непокретну имовину и сва остала права *in rem*, као што су службености, хипотека, залога, јемства и плодуживање;

(б) - акције, обвезнице, као и други облици учешћа у компанијама и сва права која из њих произилазе;

(в) - новчана потраживања или остала потраживања по основу уговора која имају економску вредност;

(г) - ауторска права, права интелектуалне својине, (као што су патенти, лиценце, индустријски дизајн и модели, трговачки или услужни знаци, трговински знаци, ознаке порекла), технички процеси, know-how и goodwill,

(д) - концесије у складу са законом, укључујући концесије за истраживање, вађење и коришћење природних богатстава, као и друга права на основу закона, уговора или одлуке надлежног органа у складу са законом.

Промена облика у коме се средства улажу или реинвестирају неће утицати на њихов карактер као улагања.

2. Израз "улагач" означава у погледу обе Стране Уговорнице:

(а) - физичко лице које има држављанство једне Стране Уговорнице у складу са њеним законом.

(б) - правно лице, укључујући компаније, корпорације, пословна удружења и друге организације, које су установљене, основане или на други начин правоваљано организоване у складу са важећим законом те Стране Уговорнице, које има седиште, заједно са стварним економским активностима на територији те Стране Уговорнице.

3. Израз "приноси" означава износе које доноси улагање и обухвата, посебно, профит, камате, капиталну добит, дивиденде, накнаде за права, и накнаде.

4. Израз територија означава у односу на сваку од Страна Уговорница, земљу, и територијалне воде као и, где је то применљиво, море, морско дно и његово подземље ван територијалних вода које потпадају под суверена права или јурисдикцију Стране Уговорнице у складу са међународним правом.

Члан 2.

Примена Споразума

Овај Споразум се односи на улагања на територији једне Стране Уговорнице која су у власништву или под контролом, директном или индиректном од стране улагача друге Стране Уговорнице. Он се примењује на таква улагања без обзира да ли су извршена пре или после његовог ступања на снагу, али се не односи на спорове који су настали пре његовог ступања на снагу.

Члан 3.

Подстицање, дозвољавање

1. Свака Страна Уговорница ће на њеној територији подстицати улагања улагача друге Стране Уговорнице, укључујући и путем размене информација итмеђу Страна о инвестиционим могућностима, и дозвољавати таква улагања у складу са својим законима и прописима.

2. Када је Страна Уговорница одобрила такво улагање на својој територији, она ће обезбедити, у складу са својим законима и прописима, све потребне дозволе и одобрења у вези са таквим улагањем, укључујући и одобрења која произилазе из споразума о лиценци и уговора о техничкој, комерцијалној и административној помоћи, као и одобрења тражена за активности управљачког и техничког особља по избору улагача.

3. Свака Страна Уговорница ће без одлагања штампати, или на други начин учинити доступним своје законе, поступке и административне одлуке општег типа, као и међународне споразуме која могу имати утицај на улагања улагача друге Стране Уговорнице.

Члан 4.

Заштита и општи третман

Свака Страна Уговорница ће на својој територији обезбедити улагањима друге Стране Уговорнице фер и равноправан третман као и пуну и сталну заштиту и сигурност. Ниједна Страна Уговорница неће, ни у ком случају, применити безразложне или дискриминаторне мере у вези са пословањем, управљањем, одржавањем, коришћењем, уживањем, проширењем или располагањем таквог улагања.

Члан 5.

Национални третман и третман најповлашћеније нације

1. Свака Страна Уговорница ће на својој територији обезбедити улагањима улагача друге Стране Уговорнице третман који није мање повољан од оног који обезбеђује улагањима сопствених улагача или улагањима улагача било које треће земље, у зависности од тога који је повољнији за поменутог улагача.

2. Свака Страна Уговорница ће обезбедити улагачима друге Стране Уговорнице, у погледу пословања, управљања, одржавања, коришћења, уживања или располагања њиховим улагањима, третман који није мање повољан од оног који додељује сопственим улагачима или улагачима било које треће земље, зависно од тога који је повољнији за поменутог улагача.

3. Уколико је Страна Уговорница одобрила или одобрава посебне погодности улагачу било које треће земље у складу са споразумом о оснивању зоне слободне трговине, царинске уније или заједничког тржишта или у складу са споразумом о избегавању двоструког опорезивања, она неће бити обавезна да одобри такве повољности улагачу друге Стране Уговорнице.

Члан 6. Експропријација

1. Ниједна од Страна Уговорница неће, према улагањима улагача друге Стране Уговорнице, предузети, директно или индиректно, мере експропријације, национализације или друге мере по природи или по дејству једнаким национализацији или експропријацији (у даљем тексту: "експропријација"), осим ако те мере нису предузете у јавном интересу, на недискриминаторној основи, уз дужну примену закона и под условима да се обезбеде одредбе које омогућавају брзу, ефективну и адекватну накнаду. Таква накнада ће одговарати тржишној вредности експроприсаног улагања каква је била непосредно пре експропријације или пре него што је одлука о експропријацији постала опште позната чињеница, у зависности од тога шта се пре догодило. Износ накнаде ће бити утврђен у конвертибилној валути и исплаћен без одлагања односно улагачу.

2. Улагач оштећен експропријацијом имаће право, у складу са законом Стране Уговорнице која је извршила експропријацију, на хитну ревизију, од стране судског или другог независног органа те Стране Уговорнице, његовог случаја и вредновања његовог улагања у складу са принципима установљеним у овом Члану.

3. Када Страна Уговорница експроприше средства компаније регистроване или основане по важећим законима на било ком делу њене територије, и у којима улагачи друге Стране Уговорнице имају деонице, она ће, до мере до које је то неопходно и у складу са законом, обезбедити да накнада, у складу са ставом 1 овог Члана, буде доступна тим улагачима.

Члан 7. Накнада губитака

1. Улагачима Стране Уговорнице чија улагања на територији друге Стране Уговорнице претрпе губитке услед рата или другог оружаног сукоба, револуције, ванредног стања, побуне, грађанских немира или других сличних догађања на територији друге Стране Уговорнице, ова ће погођеној Страни Уговорници обезбедити третман, у складу да Чланом 5 овог Споразума, у погледу накнаде, обештећења, повраћаја или другог начина измирења губитака.
2. Без штете по одредбе става 1 овог Члана, улагачима Стране Уговорнице који, у било којој од ситуација наведених у том ставу, претрпе губитке на територији друге Стране Уговорнице, који су последица:

(i) - заплене њихове имовине или њеног дела од стране снага или власти друге Стране Уговорнице, или

(ii) - уништавања њихове имовине или њеног дела од стране снага или власти друге Стране Уговорнице која нису настала у борбама или која ситуација није изискивала,

биће одобрена могућност повраћаја средстава или накнаде која ће без обзира ради ли се о повраћају или накнади бити брза, одговарајућа и ефективна. Плаћања по наведеном основу, моћи ће се слободно трансферисати и извршиће се без одлагања у слободно конвертибилној валути.

Члан 8. Слободан трансфер

1. Свака Страна Уговорница ће гарантовати улагачима друге Стране Уговорнице, трансфер без ограничења или одлагања у слободно конвертибилној валути износа који се односе на њихова улагања, а посебно:

а) приноса;

б) износи за измирење уговорних обавеза, укључујући и оне по уговору о зајму;

в) зарада и других примања запослених ангажованих из иностранства у вези са улагањем;

г) основни капитал и додатна средства за одржавање или повећање улагања;

д) приходи од укупне или делимичне продаје или ликвидације улагања, укључујући могуће повећање вредности.

ђ) износа плаћених у смислу чл. 6, 7, и 12. овог Споразума.

2. Осим уколико је другачије договорено са улагачем, трансфери ће се вршити по званичном курсу који важи на дан трансфера у складу са прописима о замени валуте који су на снази на територији Стране Уговорнице где је улагање извршено.

3. Да би се избегла сумња, потврђује се да право улагача на слободан трансфер плаћања везаних за његово улагање, нема утицај на фискалне и друге финансијске обавезе које улагач може имати према Страни Уговорници домаћину.

Члан 9.

Посебне обавезе

Свака Страна Уговорница ће поштовати било коју обавезу која може настати у вези са одређеним улагањем улагача друге Стране Уговорнице, у коју се улагач може поуздати да ће бити у доброј вери током успостављања, куповине или проширења улагања.

Члан 10.

Повољније одредбе

Уколико одредбе законодавства било које од Страна Уговорница или правила међународног права које се односе на улагања улагача друге Стране Уговорнице обезбеђују повољнији третман него што је онај који се обезбеђује овим Споразумом, те одредбе или правила ће до оне мере до које су повољније, имати превагу над овим Споразумом.

Члан 11.

Принцип суброгације

1. Ако Страна Уговорница или њена овлашћена агенција изврши плаћање у складу са финансијском гаранцијом против некомерцијалних ризика која се односи на улагање неког од њених улагача на територији друге Стране Уговорнице, друга Страна Уговорница ће признати првој Страни Уговорници, у складу са принципом суброгације, приступ у права улагача.

2. Права или потраживања на тај начин суброгирана неће преманивати првобитна права или потраживања улагача.

Члан 12.

Решавање спорова између Стране Уговорнице и улагача друге Стране Уговорнице

1. У циљу разрешења спорова везаних за улагања између Стране Уговорнице и улагача друге Стране Уговорнице, одржаће се консултације између поменутих страна.

2. Ако се овим консултацијама не реши спор у року од шест месеци од дана писменог захтева за обављањем консултација, улагач ће имати право да поднесе спор на решавање надлежним или административним судовима Стране Уговорнице на чијој територији је улагање извршено или међународној арбитражи. У овом другом случају, улагач има право избора између следећег:

(а) - Међународног центра за решавање инвестиционих спорова (ICSID), утврђеног Конвенцијом о решавању инвестиционих спорова између држава и држављана других држава, отвореној за потписивање у Вашингтону 18. марта 1965. (у даљем тексту "Вашингтонска конвенција");

(б) -- ad hoc арбитражном суду, који, осим ако није другачије договорено измеђи страна у спору, се оснива у складу са Арбитражним правилима Комисије Уједињених нација за Трговинско право (UNCITRAL).

3. Свака Страна Уговорница овим даје безусловну и неопозиву сагласност за подношење инвестиционог спора на решавање међународној арбитражи.

4. Компанија која је регистрована или основана у складу са законом који је на снази на територији једне Стране Уговорнице и која је, пре него што је спор настао, била под контролом улагача друге Стране Уговорнице, сматраће се, у складу са Чланом 25 (2) б) Вашингтонске конвенције, као компанија друге Стране Уговорнице.

5. Страна Уговорница која је страна у спору, неће ни у ком случају, док траје процес, истицати као приговор да је улагач примио, по основу уговора о осигурању, накнаду дела или целе претрпљене штете.

6. Ниједна од Страна Уговорница неће покретати дипломатским путем спор поднет на решавање међународној арбитражи осим уколико друга Страна Уговорница не прихвата или се не жали на арбитражну пресуду.

7. Арбитражна пресуда ће бити коначна и обавезујућа за обе стране у спору и биће спроведена без одлагања у складу са законом односне Стране Уговорнице.

Члан 13.

Решавање спорова између Страна Уговорница

1. Спорови између Страна Уговорница у вези са тумачењем или применом овог Споразума решаваће се, уколико је то могуће, дипломатским путем.

2. Ако две Стране Уговорнице не могу постићи споразум у року од шест месеци од започињања спора између њих он ће, на захтев једне од Страна Уговорница, бити поднесен на решавање арбитражном суду од три члана. Свака Страна Уговорница ће одредити по једног члана, и та два арбитра ће одредити председника који ће бити држављанин треће земље.

3. Ако једна од Страна Уговорница не именује свог арбитра и не прихвати позив друге Стране Уговорнице да га именује у року од два месеца, арбитар ће бити именован на захтев те Стране Уговорнице од стране председника Међународног суда правде.

4. Ако оба арбитра не постигну договор око избора председника у року од два месеца од њиховог именовања, њега ће именовати председник Међународног суда правде на захтев било које од Страна Уговорница.

5. Уколико је, у случајевима предвиђеним у ставовима (3) и (4) овог Члана, председник Међународног суда правде спречен да обавља наведену функцију или је држављанин једне од две Стране Уговорнице, именовање ће извршити потпредседник а, уколико је и он спречен или је држављанин једне од Страна Уговорница, именовање ће извршити најстарији судија Суда који није држављанин ниједне од Страна Уговорница.

6. Сходно другим одредбама учињеним између Страна Уговорница, арбитражни суд ће утврдити сопствену процедуру. Свака Страна Уговорница ће сносити трошкове свог представника и његовог учешћа у арбитражном поступку. Трошкове Председника

и преостале трошкове подједнако ће сносити обе Стране Уговорнице, осим уколико арбитражни суд одлучи другачије.

7. Одлуке арбитражног суда су коначне и обавезујуће за обе Стране Уговорнице.

Члан 14. Завршне одредбе

1. Овај Споразум ступа на снагу на дан када обе владе обавесте једна другу да су испуниле законску процедуру за ступање на снагу међународних споразума, и остаће на снази у периоду од десет година. Споразум ће наставити да важи и у наредном периоду од две године, и тако редом, осим уколико једна страна писмено не обавести другу о његовом раскидању шест месеци пре истека његовог важења.

2. У случају званичне ноте о престанку важења Споразума, одредбе чланова 1 до 13 ће наставиће да се примењују у даљем периоду од десет година за улагања извршена пре датума престанка.

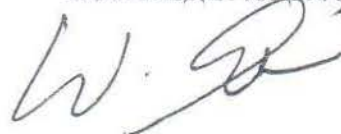
У ПОТВРДУ ЧЕГА су доле потписана лица, ваљано овлашћена од својих респективних влада, потписала овај Споразум.

Сачињено у Београду дана 07. 12. 2005. године у два изворна примерка, на српском, француском и енглеском језику, и сви текстови су подједнако веродостојни. У случају било каквих размимолажења, меродаван је текст на енглеском језику.

ЗА СРБИЈУ И ЦРНУ ГОРУ

ЗА ШВАЈЦАРСКУ
КОНФЕДЕРАЦИЈУ

A c c o r d

entre

la Serbie-et-Monténégro

et

la Confédération suisse

concernant

la promotion et la protection réciproque

des investissements

Préambule

La Serbie-et-Monténégro et la Confédération suisse,
ci-après dénommées les « Parties Contractantes »,

désireuses d'intensifier la coopération économique dans l'intérêt mutuel des deux Parties
Contractantes,

dans l'intention de créer et de maintenir des conditions favorables aux investissements des
investisseurs d'une Partie Contractante sur le territoire de l'autre Partie Contractante,

reconnaissant la nécessité d'encourager et de protéger les investissements étrangers en vue de
stimuler les flux de capitaux et de technologies, et de promouvoir ainsi la prospérité économique
des deux Parties Contractantes,

convaincues que ces objectifs peuvent être atteints sans abaisser les normes d'application générale
relatives à la santé, à la sécurité et à l'environnement,

sont convenues de ce qui suit:

Article 1

Définitions

Aux fins du présent Accord:

- (1) Le terme « investissement » désigne toutes les catégories d'avoirs investis sur le territoire d'une Partie Contractante par des investisseurs de l'autre Partie Contractante, conformément aux lois et règlements de la première Partie Contractante, et plus particulièrement, mais non exclusivement:
  - (a) la propriété de biens meubles et immeubles, ainsi que tous les autres droits réels, tels que servitudes, charges foncières, gages immobiliers et mobiliers, usufruits,
  - (b) les actions, parts sociales et autres formes de participation dans des sociétés, et les droits en découlant;
  - (c) les créances monétaires et droits à toute prestation en vertu d'un contrat ayant valeur économique;
  - (d) les droits d'auteur, les droits de propriété industrielle (tels que brevets, modèles d'utilité, dessins ou modèles industriels, marques de fabrique ou de commerce, marques de service, noms commerciaux, indications de provenance), les procédés techniques, le savoir-faire et la clientèle;
  - (e) les concessions de droit public, y compris les concessions de prospection, d'extraction ou d'exploitation de ressources naturelles, ainsi que tout autre droit conféré par la loi, par contrat ou par décision de l'autorité en application de la loi

Toute modification ultérieure de la forme sous laquelle les avoirs sont investis ou réinvestis n'affecte pas leur caractère d'investissement.

- (2) Le terme « investisseur » désigne, en ce qui concerne chaque Partie Contractante
  - (a) les personnes physiques qui, d'après la législation de cette Partie Contractante, sont considérées comme ses nationaux;
  - (b) les entités juridiques, y compris les sociétés, les sociétés enregistrées, les sociétés de personnes ou autres organisations, qui sont constituées ou organisées de toute

autre manière conformément à la législation de cette Partie Contractante, et qui ont leur siège, en même temps que des activités économiques réelles, sur le territoire de cette même Partie Contractante.

- (3) Le terme « revenus » désigne les montants issus d'un investissement et englobe en particulier les bénéfices, les intérêts, les gains en capital, les dividendes, les redevances et les rémunérations.
- (4) Le terme « territoire » désigne, en ce qui concerne chaque Partie Contractante, le territoire terrestre et les eaux intérieures ainsi que, le cas échéant, la mer, les fonds marins et leur sous-sol au-delà de la mer territoriale sur lesquels la Partie Contractante concernée peut exercer, conformément à ses lois nationales et au droit international, des droits souverains ou une juridiction.

Article 2

Champ d'application

Le présent Accord est applicable aux investissements effectués sur le territoire d'une Partie Contractante qui sont détenus ou contrôlés, directement ou indirectement, par des investisseurs de l'autre Partie Contractante. Il s'applique à de tels investissements, effectués avant ou après son entrée en vigueur, mais ne s'applique pas aux différends relatifs à des faits survenus avant cette date.

Article 3

Encouragement, admission

- (1) Chaque Partie Contractante encouragera les investissements des investisseurs de l'autre Partie Contractante sur son territoire, y compris par l'échange d'informations entre les Parties Contractantes quant aux possibilités d'investissement, et admettra ces investissements conformément à ses lois et règlements.

- (2) Lorsqu'elle aura admis un investissement sur son territoire, chaque Partie Contractante délivrera, conformément à ses lois et règlements, tous les permis et autorisations nécessaires en relation avec cet investissement, y compris ceux qui sont requis pour l'exécution de contrats de licence, d'assistance technique, commerciale ou administrative, et pour les activités des cadres dirigeants et des spécialistes choisis par l'investisseur.
- (3) Chaque Partie Contractante publiera, ou rendra d'une autre façon sans délai accessible au public, ses lois, règlements, procédures et décisions administratives d'application générale, ainsi que les accords internationaux, qui sont susceptibles d'affecter les investissements des investisseurs de l'autre Partie Contractante.

Article 4

Protection et traitement général

Chaque Partie Contractante accordera aux investissements effectués sur son territoire par des investisseurs de l'autre Partie Contractante un traitement juste et équitable ainsi qu'une protection et une sécurité complètes et constantes. Aucune Partie Contractante n'entravera d'une quelconque manière, par des mesures injustifiées ou discriminatoires, l'exploitation, le management, l'entretien, l'utilisation, la jouissance, l'accroissement ni l'aliénation de tels investissements.

Article 5

Traitement national et traitement de la nation la plus favorisée

- (1) Chaque Partie Contractante accordera sur son territoire aux investissements des investisseurs de l'autre Partie Contractante un traitement non moins favorable que celui qu'elle accorde aux investissements de ses propres investisseurs ou aux investissements des investisseurs d'un quelconque Etat tiers, le traitement le plus favorable à l'investisseur en cause étant déterminant.
- (2) Chaque Partie Contractante accordera aux investisseurs de l'autre Partie Contractante, en ce qui concerne l'exploitation, le management, l'entretien, l'utilisation, la jouissance ou

l'aliénation de leurs investissements, un traitement non moins favorable que celui qu'elle accorde à ses propres investisseurs ou aux investisseurs d'un quelconque Etat tiers, le traitement le plus favorable à l'investisseur en cause étant déterminant.

- (3) Si une Partie Contractante a accordé ou accorde des avantages particuliers aux investisseurs d'un quelconque Etat tiers en vertu d'un accord établissant une zone de libre-échange, une union douanière ou un marché commun, ou en vertu d'un accord pour éviter la double imposition, elle ne sera pas tenue d'accorder de tels avantages aux investisseurs de l'autre Partie Contractante.

Article 6

Expropriation, indemnisation

- (1) Aucune des Parties Contractantes ne prendra, directement ou indirectement, des mesures d'expropriation, de nationalisation ou toute autre mesure ayant le même caractère ou le même effet, à l'encontre des investissements d'investisseurs de l'autre Partie Contractante (ci-après dénommées « expropriation »), si ce n'est pour des raisons d'intérêt public et à condition que ces mesures ne soient pas discriminatoires, qu'elles soient conformes aux prescriptions légales et qu'elles donnent lieu au paiement d'une indemnité prompte, effective et adéquate. L'indemnité se montera à la valeur marchande de l'investissement exproprié immédiatement avant que la décision d'expropriation ne soit communiquée ou qu'elle ne soit connue dans le public, le premier de ces événements étant déterminant. Le montant de l'indemnité sera réglé dans une monnaie librement convertible et versé sans retard à l'investisseur concerné.
- (2) L'investisseur concerné par l'expropriation aura le droit, selon la loi de la Partie Contractante qui exproprie, de faire procéder à un prompt examen, par une autorité judiciaire ou une autre autorité indépendante de cette Partie Contractante, de son cas et de l'estimation de son investissement conformément aux principes énoncés dans le présent article.

- (3) Si une Partie Contractante exproprie les avoirs d'une société enregistrée ou constituée conformément à la législation en vigueur sur une partie quelconque de son territoire, et dans laquelle des investisseurs de l'autre Partie Contractante possèdent des parts, elle garantira, dans la mesure nécessaire et conformément à sa législation, que l'indemnité visée à l'alinéa (1) du présent article soit versée à ces investisseurs.

Article 7

Compensation des pertes

- (1) Les investisseurs d'une Partie Contractante dont les investissements auront subi des pertes dues à la guerre ou à tout autre conflit armé, révolution, état d'urgence, rébellion, troubles civils ou autres événements similaires survenus sur le territoire de l'autre Partie Contractante, bénéficieront, de la part de cette dernière, d'un traitement conforme à l'article 5 du présent Accord en ce qui concerne la restitution, l'indemnisation, la compensation ou tout autre règlement.
- (2) Sans préjudice de l'alinéa (1) du présent article, les investisseurs d'une Partie Contractante qui, dans l'une des situations visées audit alinéa, subissent des pertes sur le territoire de l'autre Partie Contractante du fait:
- (a) de la réquisition de leur investissement ou d'une partie de celui-ci par les forces ou les autorités de cette Partie Contractante, ou
  - (b) de la destruction de leur investissement ou d'une partie de celui-ci par les forces ou les autorités de cette Partie Contractante, qui ne résultait pas de combats ni n'était requise par la situation,

se verront accorder une restitution ou une indemnisation qui, dans les deux cas, sera prompte, adéquate et effective. Les paiements en résultant seront librement transférables et effectués sans retard dans une monnaie librement convertible.

Article 8

Libre transfert

- (1) Chaque Partie Contractante accordera aux investisseurs de l'autre Partie Contractante le transfert sans restriction ni délai, dans une monnaie librement convertible, des montants afférents à leurs investissements, en particulier:
  - (a) des revenus;
  - (b) des montants liés à des obligations contractuelles, y compris les contrats de prêt;
  - (c) des salaires et autres rémunérations de personnel engagé à l'étranger en relation avec l'investissement;
  - (d) du capital initial et des apports supplémentaires de capitaux nécessaires au maintien ou au développement de l'investissement;
  - (e) du produit de la vente ou de la liquidation partielles ou totales de l'investissement, y compris les plus-values éventuelles;
  - (f) des paiements découlant des articles 6,

Article 9

Engagements particuliers

Chaque Partie Contractante se conformera à toute autre obligation à laquelle elle a souscrit à l'égard d'un investissement spécifique d'un investisseur de l'autre Partie Contractante, et à laquelle l'investisseur pouvait se fier de bonne foi en effectuant, en acquérant ou en accroissant un investissement

Article 10

Dispositions plus favorables

Si des dispositions de la législation d'une Partie Contractante ou des règles de droit international accordent aux investissements des investisseurs de l'autre Partie Contractante un traitement plus favorable que celui qui est prévu par le présent Accord, elles prévaudront sur ce dernier dans la mesure où elles sont plus favorables.

Article 11

Principe de subrogation

- (1) Si une Partie Contractante ou un organisme désigné par elle a effectué un paiement en vertu d'une garantie financière contre des risques non commerciaux concernant un investissement de l'un de ses investisseurs sur le territoire de l'autre Partie Contractante, cette dernière reconnaîtra les droits de la première Partie Contractante selon le principe de subrogation dans les droits de l'investisseur.
- (2) Les droits et créances ainsi subrogés n'excéderont pas ceux de l'investisseur.

Article 12

**Différends entre une Partie Contractante
et un investisseur de l'autre Partie Contractante**

- (1) Afin de trouver une solution aux différends relatifs à des investissements entre une Partie Contractante et un investisseur de l'autre Partie Contractante, des consultations auront lieu entre les parties concernées.
- (2) Si ces consultations n'apportent pas de solution dans les six mois à compter de la demande écrite de les engager, l'investisseur pourra soumettre le différend soit aux juridictions judiciaires ou administratives de la Partie Contractante sur le territoire de laquelle l'investissement a été effectué, soit à l'arbitrage international. Dans ce dernier cas, l'investisseur aura le choix entre:
  - (a) le Centre international pour le règlement des différends relatifs aux investissements (CIRDI), institué par la Convention pour le règlement des différends relatifs aux investissements entre Etats et ressortissants d'autres Etats, ouverte à la signature à Washington le 18 mars 1965 (ci-après la « Convention de Washington »); et
  - (b) un tribunal arbitral ad hoc qui, à moins que les parties au différend n'en disposent autrement, sera constitué conformément au règlement d'arbitrage de la Commission des Nations Unies pour le droit commercial international (CNUDCI).
- (3) Chaque Partie Contractante donne son consentement inconditionnel et irrévocable à la soumission à l'arbitrage international de tout différend relatif à un investissement.
- (4) Une société qui a été enregistrée ou constituée conformément aux lois en vigueur sur le territoire d'une Partie Contractante et qui, avant la naissance d'un différend, était contrôlée par des investisseurs de l'autre Partie Contractante, sera considérée, au sens de l'article 25 (2) (b) de la Convention de Washington, comme une société de l'autre Partie Contractante.

- (5) La Partie Contractante qui est partie au différend ne pourra, à aucun moment de la procédure, exciper du fait que l'investisseur a reçu, en vertu d'un contrat d'assurance, une indemnité couvrant tout ou partie du dommage subi.
- (6) Aucune Partie Contractante ne poursuivra par la voie diplomatique un différend soumis à l'arbitrage international, à moins que l'autre Partie Contractante ne se conforme pas à la sentence arbitrale.
- (7) La sentence arbitrale sera définitive et obligatoire pour les parties au différend, elle sera exécutée sans retard conformément à la législation de la Partie Contractante concernée.

Article 13

Différends entre les Parties Contractantes

- (1) Les différends entre les Parties Contractantes relatifs à l'interprétation ou à l'application des dispositions du présent Accord seront réglés, si possible, par la voie diplomatique.
- (2) Si les deux Parties Contractantes ne parviennent pas à un règlement dans les six mois à compter de la naissance du différend, ce dernier sera soumis, à la requête de l'une ou l'autre Partie Contractante, à un tribunal arbitral composé de trois membres. Chaque Partie Contractante désignera un arbitre. Les deux arbitres ainsi désignés nommeront un président, qui sera ressortissant d'un Etat tiers.
- (3) Si l'une des Parties Contractantes n'a pas désigné son arbitre et n'a pas donné suite à l'invitation adressée par l'autre Partie Contractante de procéder dans les deux mois à cette désignation, l'arbitre sera nommé, à la requête de cette dernière Partie Contractante, par le Président de la Cour internationale de justice.
- (4) Si les deux arbitres ne peuvent se mettre d'accord sur le choix du président dans les deux mois suivant leur désignation, ce dernier sera nommé, à la requête de l'une ou l'autre Partie Contractante, par le Président de la Cour internationale de justice.
- (5) Si, dans les cas visés aux alinéas (3) et (4) du présent article, le Président de la Cour internationale de justice est empêché d'exercer cette fonction ou s'il est ressortissant de l'une des Parties Contractantes, les nominations seront faites par le Vice-président et, si ce

dernier est empêché ou s'il est ressortissant de l'une des Parties Contractantes, elles le seront par le membre le plus ancien de la Cour qui n'est ressortissant d'aucune des Parties Contractantes.

- (6) A moins que les Parties Contractantes n'en disposent autrement, le tribunal fixera ses propres règles de procédure. Chaque Partie Contractante supportera les frais de son propre membre du tribunal et de sa représentation à la procédure arbitrale. Les frais du Président et les frais restants seront supportés à parts égales par les Parties Contractantes, à moins que le tribunal arbitral n'en décide autrement.
- (7) Les décisions du tribunal seront définitives et obligatoires pour chaque Partie Contractante.

Article 14

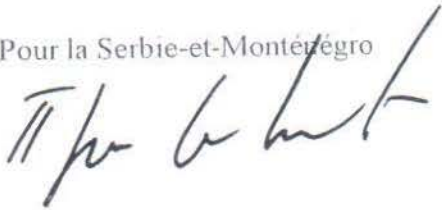
Dispositions finales

- (1) Le présent Accord entrera en vigueur le jour où les deux Gouvernements se seront notifié que les formalités légales requises pour l'entrée en vigueur d'accords internationaux ont été accomplies; il restera valable pour une durée de dix ans. S'il n'est pas dénoncé par écrit avec un préavis de six mois avant l'expiration de cette période, il sera considéré comme renouvelé aux mêmes conditions pour une durée de deux ans, et ainsi de suite.
- (2) En cas de dénonciation, les dispositions des articles 1 à 13 du présent Accord continueront de s'appliquer pendant une période supplémentaire de dix ans aux investissements effectués avant son expiration.

EN FOI DE QUOI, les soussignés, dûment autorisés par leurs Gouvernements respectifs, ont signé le présent Accord

Fait à _____, le _____, en deux originaux, chacun en serbe, en français, et en anglais, chaque texte faisant également foi. En cas de divergence, le texte anglais prévaut.

Pour la Serbie-et-Monténégro

Pour la Confédération suisse

A g r e e m e n t

between

Serbia and Montenegro

and

the Swiss Confederation

on the Promotion and Reciprocal Protection

of Investments

Preamble

Serbia and Montenegro on the one hand, and the Swiss Confederation on the other,
hereinafter referred to as the « Contracting Parties »,

Desiring to intensify economic cooperation to the mutual benefit of both Contracting Parties,

Intending to create and maintain favourable conditions for investments by investors of one
Contracting Party in the territory of the other Contracting Party,

Recognizing the need to promote and protect foreign investments with the aim to stimulate capital
and technology flows and thereby foster the economic prosperity of both Contracting Parties,

Convinced that these objectives can be achieved without relaxing health, safety and environmental
standards of general application,

Have agreed as follows:

Article 1

Definitions

For the purposes of this Agreement:

- (1) The term "investment" means any kind of asset invested in the territory of one Contracting Party by investors of the other Contracting Party in accordance with the laws and regulations of the former Contracting Party, and includes in particular, though not exclusively:
  - (a) movable and immovable property as well as any other rights in rem, such as servitudes, mortgages, liens, pledges and usufructs;
  - (b) shares, parts or any other kind of participation in companies, and any rights derived therefrom;
  - (c) claims to money or to any performance pursuant to contract having an economic value;
  - (d) copyrights, industrial property rights (such as patents, utility models, industrial designs or models, trade or service marks, trade names, indications of origin), technical processes, know-how and goodwill;
  - (e) concessions under public law, including concessions to search for, extract or exploit natural resources as well as all other rights given by law, by contract or by decision of the authority in accordance with the law.

Any subsequent change in the form in which assets are invested or reinvested shall not affect their character as investment.

- (2) The term "investor" means with regard to either Contracting Party:
  - (a) natural persons who, according to the law of that Contracting Party, are considered to be its nationals;
  - (b) legal entities, including companies, corporations, business associations and other organisations, which are constituted or otherwise duly organised under the law of that Contracting Party and have their seat, together with real economic activities in the territory of the same Contracting Party.

- (3) The term "returns" means the amounts yielded by an investment and includes in particular profits, interest, capital gains, dividends, royalties and fees.
- (4) The term "territory" means with respect to each Contracting Party the land territory and the internal waters as well as, where applicable, the sea, seabed and its subsoil beyond the territorial sea over which the Contracting Party concerned may exercise, in accordance with its national laws as well as international law, sovereign rights or jurisdiction.

Article 2

Scope of application

The present Agreement shall apply to investments in the territory of one Contracting Party that are owned or controlled, directly or indirectly, by investors of the other Contracting Party. It applies to such investments whether made prior to or after its entry into force, however not to disputes relating to facts which occurred before that date.

Article 3

Promotion, admission

- (1) Each Contracting Party shall in its territory encourage investments by investors of the other Contracting Party, including through the exchange of information between the Parties on investment opportunities, and admit such investments in accordance with its laws and regulations.
- (2) When a Contracting Party shall have admitted an investment in its territory, it shall provide, in accordance with its laws and regulations, all necessary permits or authorisations in connection with such investment including permits for the carrying out of licensing agreements and contracts for technical, commercial or administrative assistance as well as authorisations required for the activities of managerial and technical personnel of the investor's choice.
- (3) Each Contracting Party shall without delay publish or otherwise make publicly available its laws, regulations, procedures and administrative decisions of general application, as well

as international agreements, that may affect the investments of investors of the other Contracting Party.

Article 4

Protection and general treatment

Each Contracting Party shall accord to investments in its territory of investors of the other Contracting Party fair and equitable treatment as well as full and constant protection and security. Neither Contracting Party shall in any way impair by unreasonable or discriminatory measures the operation, management, maintenance, use, enjoyment, extension or disposal of such investments.

Article 5

National treatment and most-favoured-nation treatment

- (1) Each Contracting Party shall in its territory accord investments of investors of the other Contracting Party treatment not less favourable than that which it accords to investments of its own investors or to investments of investors of any third State, whichever is more favourable to the investor concerned.
- (2) Each Contracting Party shall accord investors of the other Contracting Party, as regards the operation, management, maintenance, use, enjoyment or disposal of their investments, treatment not less favourable than that which it accords to its own investors or investors of any third State, whichever is more favourable to the investor concerned.
- (3) If a Contracting Party has accorded or accords special advantages to investors of any third State by virtue of an agreement establishing a free trade area, a customs union or a common market or by virtue of an agreement on the avoidance of double taxation, it shall not be obliged to accord such advantages to investors of the other Contracting Party.

Article 6

Expropriation, compensation

- (1) Neither of the Contracting Parties shall take, either directly or indirectly, measures of expropriation, nationalization or any other measures having the same nature or the same effect against investments of investors of the other Contracting Party (hereafter referred to as "expropriation"), unless the measures are taken in the public interest, on a non-discriminatory basis and under due process of law, and provided that provisions be made for prompt, effective and adequate compensation. Such compensation shall amount to the market value of the investment expropriated immediately prior to or at the time when the decision for expropriation was announced or became publicly known, whichever is earlier. The amount of compensation shall be settled in a freely convertible currency and paid without delay to the investor concerned.
- (2) The investor affected by the expropriation shall have a right, under the law of the Contracting Party making the expropriation, to prompt review, by a judicial or other independent authority of that Contracting Party, of his case and of the valuation of his investment in accordance with the principles set out in this Article.
- (3) Where a Contracting Party expropriates the assets of a company which is incorporated or constituted under the law in force in any part of its own territory, and in which investors of the other Contracting Party own shares, it shall, to the extent necessary and subject to its laws, ensure that compensation according to paragraph (1) of this Article will be made available to such investors.

Article 7

Compensation for losses

- (1) The investors of one Contracting Party whose investments have suffered losses due to war or to any other armed conflict, revolution, state of emergency, rebellion, civil disturbance, or any other similar event in the territory of the other Contracting Party shall benefit, on the part of this latter, from a treatment in accordance with Article 5 of this Agreement as regards restitution, indemnification, compensation or other settlement.

- (2) Without prejudice to paragraph 1 of this Article, investors of one Contracting Party who, in any of the situations referred to in that paragraph, suffer losses in the territory of the other Contracting Party resulting from:
- (a) requisitioning of their investment or part thereof by the forces or authorities of the other Contracting Party, or
  - (b) destruction of their investment or part thereof by the forces or authorities of the other Contracting Party, which was neither caused in combat action nor required by the necessity of the situation,

shall be accorded restitution or compensation which in either case shall be prompt, adequate and effective. Resulting payments shall be freely transferable and be made without delay in a freely convertible currency.

Article 8

Free transfer

- (1) Each Contracting Party shall grant investors of the other Contracting Party the transfer without restriction or delay in a freely convertible currency of the amounts relating to their investments, in particular of:
- (a) returns;
  - (b) amounts to fulfil contractual obligations, including under loan agreements;
  - (c) earnings and other remuneration of personnel engaged from abroad in connection with the investment;
  - (d) the initial capital and additional amounts to maintain or increase the investment;
  - (e) the proceeds of the partial or total sale or liquidation of the investment, including possible increment values;
  - (f) payments arising under Articles 6, 7 and 12 of this Agreement.
- (2) Unless otherwise agreed with the investor, transfers shall be made at the rate of exchange applicable on the date of transfer pursuant to the exchange regulations in force of the Contracting Party in whose territory the investment was made.

- (3) For the avoidance of doubt it is confirmed that the right of an investor to freely transfer amounts in relation to his investment is without prejudice to fiscal and other financial obligations toward the host Contracting Party such an investor may have.

Article 9

Specific commitments

Each Contracting Party shall observe any other commitment it may have entered into with regard to a specific investment by an investor of the other Contracting Party, which the investor could rely on in good faith when establishing, acquiring or expanding an investment.

Article 10

More favourable provisions

If provisions in the legislation of either Contracting Party or rules of international law entitle investments by investors of the other Contracting Party to treatment more favourable than is provided for by this Agreement, such provisions or rules shall to the extent that they are more favourable prevail over this Agreement.

Article 11

Principle of subrogation

- (1) If a Contracting Party or its designated agency has made a payment in accordance with a financial guarantee against non-commercial risks concerning an investment by one of its investors in the territory of the other Contracting Party, the latter shall recognize the rights of the first Contracting Party by virtue of the principle of subrogation into the rights of the investor.
- (2) The rights or claims so subrogated shall not exceed those of the investor.

Article 12

**Disputes between a Contracting Party
and an investor of the other Contracting Party**

- (1) For the purpose of solving disputes with respect to investments between a Contracting Party and an investor of the other Contracting Party, consultations will take place between the parties concerned.
- (2) If these consultations do not result in a resolution within six months from the date of the written request for consultations, the investor may submit the dispute either to the courts or the administrative tribunals of the Contracting Party in whose territory the investment has been made or to international arbitration. In the latter event the investor has the choice between either of the following:
  - (a) the International Centre for Settlement of Investment Disputes (ICSID) provided for by the Convention on the Settlement of Investment Disputes between States and Nationals of other States, opened for signature at Washington, on March 18, 1965 (hereinafter the "Convention of Washington"); and
  - (b) an ad hoc-arbitral tribunal which, unless otherwise agreed upon by the parties to the dispute, shall be established under the arbitration rules of the United Nations Commission on International Trade Law (UNCITRAL).
- (3) Each Contracting Party hereby gives its unconditional and irrevocable consent to the submission of an investment dispute to international arbitration
- (4) A company which has been incorporated or constituted according to the laws in force in the territory of one Contracting Party and which before a dispute arises was under the control of investors of the other Contracting Party shall, in accordance with Article 25 (2) (b) of the Convention of Washington, be treated as a company of the other Contracting Party.
- (5) The Contracting Party which is party to the dispute shall at no time whatsoever during the process assert as a defence the fact that the investor has received, by virtue of an insurance contract, a compensation covering the whole or part of the incurred damage.

- (6) Neither Contracting Party shall pursue through diplomatic channels a dispute submitted to international arbitration unless the other Contracting Party does not abide by and comply with the arbitral award.
- (7) The arbitral award shall be final and binding for the parties to the dispute and shall be executed without delay according to the law of the Contracting Party concerned.

Article 13

Disputes between the Contracting Parties

- (1) Disputes between the Contracting Parties regarding the interpretation or application of the provisions of this Agreement shall if possible be settled through diplomatic channels.
- (2) If both Contracting Parties cannot reach an agreement within six months after the beginning of the dispute between themselves, the latter shall, upon request of either Contracting Party, be submitted to an arbitral tribunal of three members. Each Contracting Party shall appoint one arbitrator, and these two arbitrators shall nominate a chairman who shall be a national of a third State.
- (3) If one of the Contracting Parties has not appointed its arbitrator and has not followed the invitation of the other Contracting Party to make that appointment within two months, the arbitrator shall be appointed upon the request of that Contracting Party by the President of the International Court of Justice.
- (4) If both arbitrators cannot reach an agreement about the choice of the chairman within two months after their appointment, the latter shall be appointed upon the request of either Contracting Party by the President of the International Court of Justice.
- (5) If, in the cases specified under paragraphs (3) and (4) of this Article, the President of the International Court of Justice is prevented from carrying out the said function or is a national of either Contracting Party, the appointment shall be made by the Vice-President, and if the latter is prevented or is a national of either Contracting Party, the appointment shall be made by the most senior Judge of the Court who is not a national of either Contracting Party.

- (6) Subject to other provisions made by the Contracting Parties, the tribunal shall determine its own procedure. Each Contracting Party shall bear the cost of its own member of the tribunal and of its representation in the arbitral proceedings. The cost of the Chairman and the remaining costs shall be borne in equal parts by the Contracting Parties, unless the arbitral tribunal decides otherwise.
- (7) The decisions of the tribunal are final and binding for each Contracting Party.

Article 14

Final provisions

- (1) This Agreement shall enter into force on the day when both Governments have notified each other that they have complied with the legal requirements for the entry into force of international agreements, and shall remain binding for a period of ten years. Unless written notice of termination is given six months before the expiration of this period, the Agreement shall be considered as renewed on the same terms for a period of two years, and so forth.
- (2) In case of official notice as to the termination of the present Agreement, the provisions of Articles 1 to 13 shall continue to be effective for a further period of ten years for investments made before the date of termination.

IN WITNESS WHEREOF, the undersigned, duly authorised thereto by their respective Governments, have signed this Agreement.

Done in duplicate, at _____, on _____, in the Serbian, French, and English language, each text being equally authentic. In case of divergences the English text shall prevail.

For Serbia and Montenegro

For the Swiss Confederation

